

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2027

4603/02.02.00/2023

Kaupunginhallitus 16.10.2023 § 243

Valmistelija: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054, hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kouvolan taloudellinen tilanne

Kouvolan kaupungin strategisena linjauksena on kaupungin hallittu, vakaa talous. Kouvolan taloustilanne on erittäin tiukka. Vuoden 2022 tilinpäätöksen jälkeen Kouvolan kaupungilla on taseessa kertynyttä alijäämää noin 0,5 milj. euroa. Tilinpäätösarvio vuodelle 2023 on 12,0 milj. euroa ylijäämäinen. Nyt laaditun talousarvioesityksen mukainen vuoden 2024 alijäämä on 12,0 milj. euroa. Suunnitelmakaudella talous tulee tasapainottumaan ja kääntymään positiiviseksi tehtyjen toimenpiteiden mukaisesti. Talouden tasapainottaminen vaatii sopeuttamistoimia niin kaupungin palveluiden, henkilöstön kuin omistustenkin osalta. Kouvolan kaupunki tehnyt pitkäjänteisesti sopeuttamistyötä jo vuosien ajan. Vuoden 2024 talousarviota varten kaupunki aloitti sopeuttamistoimenpiteiden suunnittelun jo vuoden 2022 syksyllä. Talouden sopeuttaminen ja kehittämisen ohjausryhmä aloitti työskentelyn alkuvuodesta 2023 ja ryhmässä linjatut

sopeuttamistoimenpiteet sisältyvät talousarvioesitykseen. Sopeuttamistarve on kasvanut vuoden 2023 aikana, kun sote-uudistuksesta johtuvat valtionosuuslaskelmat ovat päivittyneet. Kouvolan, kuten koko Kymenlaakson valtionosuudet tulevat laskemaan vuodesta 2023 merkittävästi. Kouvolan valtionosuudet laskevat 129 prosenttia ja Kymenlaakson 91 prosenttia.

Talousarvioesitys sisältää merkittäviä sopeuttamistoimenpiteitä. Toimenpiteet ovat vuoden 2024 tasossa 15,1 milj. euroa ja vuoden 2027 tasossa 22,9 milj. euroa. Tämä sisältää toimialojen 2 milj. euron lisäsäästöt. 2 milj. euron lisäsäästön merkitys suhteutettuna veroprosenttiyksikön tuottoon on 0,1 prosenttiyksikköä. Talousarvioesityksen sisältämä Veronkorotus 8,61 prosentista 8,9 prosenttiin on vain osa sopeuttamistoimenpiteitä ja ensisijaisesti säästöt saavutetaan avustuksista, palveluverkoista, palvelujen laadusta, henkilöstöstä sekä maksujen ja taksojen sekä tuottojen korotuksista.

Palvelutuotannon kustannukset

Kouvolan palvelutuotanto verrattuna muihin kaupunkeihin on monilta osin kustannustehokasta. Kouvolan nettokäyttökustannuksia muihin kuntiin verrattuna kasvattaa korkeat sote-kustannukset. Kun sote-kustannukset poistetaan nettokäyttökustannuksista, on Kouvolan luvut asukasta kohden lähes samansuuruiset kuin Kymenlaaksossa ja vastaavan kokoisissa kaupungeissa, mutta alle maan keskiarvon. Keskiarvoja korkeammat kustannukset ovat mm. liikunnassa, kirjastossa ja liikenneväylissä. Sen sijaan keskimääräistä edullisemmin Kouvolassa tuotetaan mm. yleishallinto ja kulttuuri. Esimerkkinä tästä on Kouvolan kaupungin avustaa teatteria pienemmällä summalla kuin vertailukaupungit. Palvelutuotannon kustannuksia tulee edelleen tarkastella ja tavoitella kustannustehokkuuden lisäämistä.

Investoinnit ja palveluverkon kehittäminen

Investointien osalta toteutetaan lähtökohtaisesti vain sellaisia kohteita mistä saavutetaan käyttötaloussäästöjä. Talousarvioesityksen sisältämistä rakennusinvestoinneista ainoastaan teatterin laajennuksen ja peruskorjauksen osalta tämä ei täyty. Kokonaisuudessaan investointeja tarkastellaan 10 vuoden suunnitelmassa, jota päivitetään jatkuvasti toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaisesti.

Kouvolassa on tehty uimahalliselvitys ja laaja liikuntapaikkaverkkoselvitys vuonna 2019. Liikuntapaikkaverkosta on toteutettu selvityksen mukaisesti viime vuosien ajan, ja se on ohjannut tulevaa liikuntaympäristön suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja kehittämistä. Selvityksissä haettiin sekä nopeasti saatavia että pitkän aikavälin säästöjä, mutta niissä tarkasteltiin liikuntainfraa myös kehittämisen ja kuntalaisen näkökulmasta. Tavoitteena on mahdollisimman laadukas ja kustannustehokas liikuntapaikkojen

palveluverkko kaupungin kokoon, vähenevään asukasmäärään ja resursseihin nähden.

Valtuusto päätti keväällä 2022 päätettiin rakentaa uuden uimahallin Urheilupuistoon. Investoinnin tavoitteena on kehittää uimahalliverkostoa niin, että uuden uimahallin valmistuttua uimahallipalvelut keskitettäisiin vuodesta 2027 alkaen Urheilupuistoon rakentuvaan uuteen uimahalliin. Yhden uimahallin malli tuo käyttömenosäästöjä noin 1,4 milj. euroa vuodessa. Uusi uimahalli tulee palvelemaan laajasti kuntalaisia ja käyttäjiä monipuolisilla ja nykyaikaisilla tiloilla sekä palveluilla. Tämä näkyy myös hallin koossa: Urheilupuistoon avautuvan uuden uimahallin allaspinta-ala on noin 1500 allas-m², kun nykyisten uimahallien Urheilupuiston, Kuusankosken, Valkealan ja Inkeröisten hallien yhteenlaskettu allaspinta-ala on tällä hetkellä noin 1400 allas-m². Uuteen esteettömään uimahalliin tulevia palveluja on kartoitettu laajasti asiakaskyselyillä ja eri käyttäjäryhmien osallistamisella.

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen

Valtiovarainministeriön on käynnistänyt kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamisen syksyllä 2023. Uudistuksen kohteena on kuntien peruspalvelujen valtionosuudet. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti, eikä jaettavissa oleva summa kasva. Uudistuksen on määrä tulla voimaan vuonna 2026. Valtionosuudet on arvioitu talousarvioon valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaiseman laskelman mukaisesti, suunnitelmavuodet perustuvat arvioihin. TE-uudistuksen valtionosuudet sekä kustannukset on arvioitu hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kustannusneutraalisti.

Henkilöstö

Kaupungin palveluksessa oli elokuun 2023 lopussa henkilöstöä yhteensä 2817, joista vakinaisia oli 2204, määräaikaista 461 ja tukitoimenpitein työllistettyjä 152. Henkilöstö on vähentynyt edellisvuodesta 183:lla. Tähän ovat vaikuttaneet erityisesti vuodenvaihteessa liikkeenluovutuksella toteutetut henkilöstösiirrot. Hyvinvointialueiden varsinaisen toiminnan käynnistymisen vaikutukset henkilöstöön ovat olleet enää vähäiset. Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyi vuodenvaihteessa yhteensä 67 henkilöä. Kaupungin henkilöstöstä on noin 62 prosenttia opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstöä. Kouvolan kaupunki tuottaa edelleen palveluja pääasiassa omana toimintanaan.

Kouvolan kaupungilla on noudatettu erittäin tiukkaa henkilöstösuunnittelua vuodesta 2019 lähtien, jolloin sote-palvelut hallintoineen siirtyivät kuntayhtymälle. Vakinaisen henkilöstö on vähentynyt vuodesta 2019 alkaen (pl. liikkeenluovutukset) yhteensä 199:llä. Samaa linjaa noudatetaan tulevana vuosinakin ja kaupungin henkilöstömäärä jatkaa vähenemistään. Eläkepoistumasta ja muusta lähtövaihtuvuudesta on hyödynnetty vuodesta 2019 alkaen keskimäärin 21 prosenttia. Konsernipalvelujen osalta on hyödynnetty 33 prosenttia,

sivistyksen osalta 11 prosenttia sekä tekniikka ja ympäristö -toimialan osalta 37 prosenttia. Henkilöstötarvetta tarkastellaan jatkuvasti suhteessa muuttuviin palveluverkkoihin ja palvelujen tuottamistapoihin sekä toimintojen kehittämiseen ja digitalisaation edistämiseen. Henkilöstön siirtyminen eläkkeelle jatkuu lähivuosina runsaana, joten samanaikaisesti on tehtävä toimenpiteitä, joilla varmistetaan osaavan työvoiman saaminen kaupungin palveluihin. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen ja työkyvyn tukeminen ovat myös keskeinen osa hyvää talouden hoitoa. Vuonna 2024 panostetaan merkittävästi työkykyjohtamisen kehittämiseen ja sairauspoissaolojen vähentämiseen.

Lautakuntien talousarvioesitykset

Lautakunnat ovat osaltaan käsitelleet talousarvioesityksensä ja hyväksyneet ne kaupunginhallituksen kehyksessä määritellyn suuruisena lukuun ottamatta liikunta- ja kulttuurilautakuntaa. Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus on kehyksen mukainen ja talous tasapainottuu taloussuunnittelukaudella. Kehyksen hyväksymisen ja lautakuntien käsittelyn jälkeen talousarvioon on tehty keskitetysti tarkistuksia mm. henkilösivukulujen, poistojen, verotulojen, valtionosuuksien sekä rahoitustuottojen ja -kulujen osalta.

Ulkoinen tuloslaskelma milj. e	TP 2022	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	51,5	44,4	42,6	42,6	42,5	42,9
Valmistus omaan käyttöön	1,5	1,6	1,9	1,9	1,9	1,9
Toimintamenot	-617,1	-238,0	-232,2	-244,4	-244,1	-244,0
Toimintakate	-564,1	-192,0	-187,7	-199,9	-199,6	-199,3
Verotulot	381,0	211,5	201,8	209,5	214,9	219,4
Valtionosuudet	179,2	16,6	-4,1	10,2	12,3	14,6
Rahoitustulot ja -menot	9,1	3,8	6,3	7,2	6,7	5,7
Vuosikate	5,1	39,9	16,3	27,0	34,3	40,4
Poistot ja arvonalentumiset	-25,2	-28,0	-27,6	-27,9	-28,4	-30,3
Satunnaiset erät	0,0					
Tilikauden tulos	-20,1	11,9	-11,3	-0,9	5,9	10,1
Tilinpäätöserät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden yli-/alijäämä	-20,0	12,0	-11,2	-0,8	6,0	10,2
Kertynyt yli-/alijäämä	-0,5	11,5	0,3	-0,5	5,5	15,7
Kunnallisveroprosentti	21,25	8,61	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakatteen muutos %	3,3	-66,0	-2,3	6,5	-0,1	-0,2
Vuosikate, % poistoista	20,3	142,4	59,2	96,8	120,8	133,5
Vuosikate, euroa/asukas	64,3	508	210	350	449	535
Asukasmäärä vuoden lopussa	79 434	78 462	77 916	77 145	76 391	75 659

Investoinnit ja rahoitus

Investointimenot talousarviovuodelle 2024 ovat yhteensä 35,6 milj. euroa. Investointitulot muodostuvat investointien luovutustuloista, joita kertyy 0,6 milj. euroa. Kaupungin nettoinvestoinnit ovat 35,0 milj. euroa vuodelle 2023, josta kärkihankkeiden osuus on 4,1 milj. euroa.

Vuonna 2024 lainakannan arvioidaan kasvavan 28,4 milj. euroa vuoden 2023 tilinpäätösennusteeseen nähden ja olevan 4 414 euroa asukasta kohden. Lainakanta ei ole juurikaan kasvanut vuoden 2022 tilinpäätökseen verrattuna.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2024-2027 taloussuunnitelma sekä esittelymateriaali ovat **liitteinä**.

Asiaa ovat kokouksessa esittelemässä erillisen aikataulun mukaisesti talousjohtaja Hellevi Kunnas, apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, sivistysjohtaja Veikko Niemi, kasvatus- ja opetusjohtaja Vesa Toikka, tekninen johtaja Hannu Tylli, henkilöstöjohtaja Päivi Karhu, toimitilajohtaja Katja Ahola, kehittämisspäällikkö Karoliina Kanerva sekä tytäryhteisöjen toimitusjohtajat tai heidän edustajansa.

Lisätietoja: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054, hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää palauttaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2027 taloussuunnitelman uudelleentalv valmisteluun.

Asian käsittely:

Asiaa käsiteltiin kokouksessa 16.10.2023 ja sen käsittelyä jatkettiin jatkokokouksessa 17.10.2023.

Kaupunginhallituksen päätös:

Kaupunginhallitus päätti palauttaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2027 taloussuunnitelman uudelleentalv valmisteluun.

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Hellevi Kunnakselle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Tekninen johtaja Hannu Tylli, sivistysjohtaja Veikko Niemi, kasvatus- ja opetusjohtaja Vesa Toikka, toimitilajohtaja Katja Ahola ja henkilöstöjohtaja Päivi Karhu olivat läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallitus keskeytti asian käsittelyn klo 10.24 ja jatkoi käsittelyä klo 11.45.

Kaupunginhallitus keskeytti asian käsittelyn klo 13.28 ja jatkoi käsittelyä klo 14.15.

Kaupunginhallitus keskeytti asian käsittelyn klo 15.28 ja jatkoi asian käsittelyä jatkokokouksessa 17.10.2023 klo 9.00.

Kehittämisspäällikkö Karoliina Kanerva, KSS Energia Oy:n toimitusjohtaja Marko Riipinen, Kouvola Innovation Oy:n toimitusjohtaja Kimmo Niemi, Kouvolan Asunnot Oy:n toimitusjohtaja Jari Niemi, Kouvolan Ammattiopisto Oy:n toimitusjohtaja Petri Tani ja

talouspäällikkö Saira Puhjo, Kouvolan Teatteri Oy:n toimitusjohtaja Tiina Luhtaniemi ja hallintojohtaja Mervi Ihalainen, Kouvolan Vesi Oy:n toimitusjohtaja Ari Mikkilä, Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n toimitusjohtaja Mika Lyytikäinen ja Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:n toimitusjohtaja Kari Tähti olivat läsnä jatkokokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallituksen jäsen Miia Witting poistui jatkokokouksesta tämän asian käsittelyn aikana ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Kaupunginhallituksen jäsen Manu Huuhilo poistui jatkokokouksesta tämän asian käsittelyn aikana ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Kaupunginhallitus piti kokoustaun jatkokokouksen aikana klo 11.17 - 12.30 ja klo 14.00 - 14.15.
